

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Florea Denis, reprezentat de avocatul Bunduchi Vitalie,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Iordachi Cristina împotriva lui Florea Denis cu privire la modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 22 februarie 2024 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a respins apelul declarat de Florea Denis, reprezentat de avocatul Bunduchi Vitalie și menținută hotărârea din 19 mai 2023 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești,

(Dosarul nr. 2ra-658/24
NR.PIGD 2-23020358-01-2ra-31052024)

Recursul declarat după 01 septembrie 2023. Recursul este vădit neîntemeiat.
Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie temei de casare a actului judecătoresc contestat.

Prima instanță: Judecătoria Soroca, sediul Florești (jud: Al. Zadorojniuc)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud: E. Grumeza, N. Chircu, D. Corolevschi)

08 mai 2025

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, admisibilitatea recursului declarat de Florea Denis, reprezentat de avocatul Bunduchi Vitalie,
Curtea Supremă de Justiție, în completul de judecată compus din:
Stela Procopciuc, *Președinte*
Oxana Parfeni,
Gheorghe Stratulat *Judecători*
constată următoarele:

ÎN FAPT:

1. La 08 februarie 2023, Iordachi Cristina a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Florea (Iordachi) Denis cu privire la modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În susținerea acțiunii reclamanta a indicat că anterior s-a aflat în relații de căsătorie cu pârâtul Florea Denis, încheiată la *****, care ulterior a fost desfăcută prin hotărârea din ***** a Judecătoriei Florești, iar domiciliul copilului minor *****, născut la *****, a fost determinat împreună cu dânsa.

3. Reclamanta a menționat că la momentul desfacerii căsătoriei nu a solicitat încasarea din contul pârâtului a pensiei pentru întreținerea fiului din motiv că dânsul și-a asumat angajamentul că contribuie benevol la întreținerea copilului comun, promisiune rămasă doar la nivel de declarații.

4. Prin ordonanța din ***** a Judecătoriei Florești s-a dispus încasarea din contul lui Florea (Iordachi) Denis în beneficiul său pensia pentru întreținerea copilului minor *****, născut la *****, în mărime de *****, lunar, din toate veniturile lui Iordachi Denis, începând cu *****, până la atingerea majoratului copilului.

5. Ordonanța respectivă a fost pusă în executare silită de către executorul judecătoresc *****, fiind intentată procedura de executare nr.*****, pentru care pârâtul a făcut o achitare neordonată, admitând multiple restanțe, fapt ce se confirmă prin încheierea din ***** și adeverința nr.***** din 02 aprilie 2018, prin care executorul judecătoresc ***** informează că cuantumul pensiei de întreținere a copilului minor ***** dispusă spre încasare din contul lui Florea (Iordachi) Denis este de ***** de lei lunar, însă la acel moment ultimul deja avea acumulată o datorie în mărime de ***** de lei pentru anii precedenți, iar pentru anul 2017, restanța la plata pensiei de întreținere, constituia suma de ***** lei.

6. Pârâtul în continuare face achitări pentru întreținerea copilului ***** doar în sumă de ***** de lei lunar, sumă care chiar și dacă rezultă dintr-un salariu, echivalentă în proporție de ***** (*****%), totuși nu este suficientă pentru întreținerea unui copil în plină creștere și dezvoltare.

7. Pârâtul activează în domeniul transporturilor și este evident că are un salariu cu mult mai mare de ***** de lei lunar, din care se încasează cele *****%, ce constituie echivalentul sumei de ***** de lei pentru întreținerea copilului *****.

8. Mai mult ca atât, potrivit datelor statistice pentru trimestrul III anul 2022, salariul în domeniul transporturilor variază în sectorul real al economiei de la 3500 de lei lunar – până la 20 000 de lei lunar, iar media ar fi de 1175 de lei.

9. La fel, potrivit acelorași date statistice cu privire la persoanele angajate în sfera transporturilor, se atestă că un salariu de doar 3500 de lei au fost determinați doar la 19 angajați, și chiar dacă în situația în care pârâtul ipotetic ar face parte din cei 19 angajați, este cert faptul că mărimea pensiei nu poate fi de ***** de lei lunar pentru întreținerea unui copil, mai ales că executorului nu i s-a pus prezentat tabelul scripturistic al întreprinderii de transport în care activează pârâtul.

10. Un alt element ce ar determina posibilitatea instanței de a modifica cuantumul pensiei de întreținere a copilului sunt scumpirile în lanț la resursele energetice (gaz, cărbune, lemn, energia electrică etc.) necesare traiului și prepararea bucatelor, la fel, creșterea prețurilor la produsele alimentare, de igienă personală ș.a..

11. Prin urmare, suma de ***** de lei, pe care o achită în prezent pârâtul pentru întreținerea fiului ***** , care este în continuă creștere, nu asigură minimumul necesar.

12. În viziunea reclamantei, în situația în care este dificil de a determina mărimea reală a veniturilor pârâtului, instanța judecătorească este îndreptățită de a determina pensia de întreținere a copilului minor în quantum cumulat, adică în formă fracționată, după cum s-a stabilit anterior concomitent și în mărime fixă prin prisma art.76 alin.(2) din Codul familiei, din care considerente Iordachi Cristina pretinde încasarea de la pârât în beneficiul dânzei pensia de întreținere a copilului ***** pe lângă mărimea fracționată de ***** din salariu și/sau toate tipuri de venituri ale pârâtului, cât și suma fixă de ***** de lei lunar cu începerea din data depunerii acțiunii în judecată.

13. Consideră că încasarea din contul pârâtului în beneficiul său pensia de întreținere a copilului minor în sumă bănească fixă de ***** lei pe

lângă cea fracțională de ***** din salariu și/sau alte venituri ale pârâtului, nu va prejudicia starea finciară a ultimului, ținând cont de interesul superior al copilului.

14. Cu trimitere la art.76 și 110 din Codul familiei, Iordachi Cristina a solicitat admiterea acțiunii, modificarea mărimii pensiei de întreținere pentru copilul minor *****, născut la *****, (stabilită anterior prin ordonanța din ***** a Judecătoriei Florești, în cuantum de *****, lunar, din toate tipuri de venituri ale lui Denis Florea (Iordachi), începând din *****, până la atingerea majoratului copilului), prin prisma prevederilor art.76 alin.(1) din Codul familiei, prin menținerea cuantumului fracționat de ***** din toate tipurile de venituri ale pârâtului, cu încasarea concomitentă din contul lui Denis Florea (Iordachi) în beneficiul său și a unei sume fixe în mărime de ***** de lei pentru întreținerea fiului *****, din data depunerii prezentei acțiuni.

15. La 19 mai 2023, Iordachi Cristina a depus cerere de majorare a pretențiilor, solicitând suplimentar încasarea din contul lui Florea Denis în beneficiul dânzei a cheltuielilor de judecată în mărime de 3010 lei, sumă constituită din 900 de lei pentru redactarea de către avocatul Guțu Serghei a cererii de chemare în judecată, 2000 de lei pentru reprezentare dânzei în instanță de judecată și 100 de lei cheltuieli pentru eliberarea extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE:

16. Prin hotărârea din 19 mai 2023 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești a fost admisă parțial acțiunea depusă de Iordachi Cristina. S-a modificat cuantumul pensiei de întreținere a copilului minor *****, stabilită prin ordonanța din ***** a Judecătoriei Florești, și s-a încasat din contul lui Denis Florea în beneficiul Cristinei Iordachi pensia pentru întreținerea copilului minor *****, născut la *****, în mărime fixă de ***** de lei, lunar, începând cu data adresării în judecată – *****, până la atingerea majoratului copilului. S-a încasat din contul lui Florea Denis în bugetul de stat taxa de stat pe marginea pretenției privind încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori, în cuantum de 3% din suma obligațiilor pe un an, ceea ce constituie 900 de lei. S-a încasat din contul lui Florea Denis în beneficiul Cristinei Iordachi suma de 3010 lei cu titlu de cheltuieli de judecată. În rest, acțiunea Cristinei Iordachi a fost respinsă ca neîntemeiată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL:

17. La 29 mai 2023, Florea Denis, reprezentat de avocatul Vitalie Bunduchi, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 20 septembrie 2023, prin intermediul oficiului poștal, a prezentat motivarea apelului, solicitând modificarea hotărârii din 19 mai 2023 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești, prin micșorarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor *****, de la ***** de lei până la ***** de lei.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL:

18. Prin decizia din 22 februarie 2024 a Curții de Apel Bălți s-a respins apelul declarat de Florea Denis, reprezentat de avocatul Bunduchi Vitalie și menținută hotărârea din 19 mai 2023 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești.

19. Prima instanță și instanța de apel au motivat soluțiile de admitere parțială a acțiunii depuse de Iordachi Cristina constatând că, din actele dosarului se atestă că Iordachi Cristina a încheiat căsătoria cu Iordachi Denis la *****, la Primăria ***** mun. Chișinău, iar în căsătorie, la *****, s-a născut copilul ***** (f.d.4).

20. Instanțele de judecată au reținut că prin hotărârea Judecătoriei Florești din ***** a fost desfăcută căsătoria încheiată între Iordachi Cristina și Iordachi Denis, iar domiciliul copilului minor ***** a fost determinat împreună cu mama Iordachi Cristina (f.d.3). Prin ordonanța Judecătoriei Florești din ***** s-a încasat din contul lui Florea (Iordachi) Denis în beneficiul Cristinei Iordachi pensia pentru întreținerea copilului minor ***** în mărime de ***** din toate veniturile lunare ale pârâtului, începând cu *****, până la atingerea majoratului copilului (f.d.5).

21. Instanțele de judecată au remarcat că potrivit adeverințelor din anul 2017 și 2018, eliberate de executorul judecătoresc *****, în gestiunea căreia se află documentul executoriu privind încasarea pensiei de întreținere a copilului minor *****, din anul *****, Florea (Iordachi) Denis urmează să achite pensia de întreținere a câte ***** lei lunar, însă debitorul a înregistrat restanță la plata pensiei de întreținere (f.d.7,8).

22. De asemenea, instanțele de judecată au stabilit că Florea (Iordachi) Denis și-a modificat numele de familie din "Iordachi" în "Florea", ceea ce rezultă din copiile certificatelor de naștere a copilului minor *****, eliberate la ***** și la ***** de ASP (f.d.4).

23. Instanțele de judecată au menționat că obiectul prezentului litigiu constituie modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor *****.

24. Cu trimitere la art.110 din Codul familiei, instanțele de judecată au invocat că în cazul în care starea materială sau familială a uneia dintre părți s-a schimbat, instanța judecătorească, luând în considerare și alte circumstanțe importante ale părților, este în drept, la cererea oricăreia dintre ele, să modifice cuantumul pensiei de întreținere sau să-l scutească pe debitorul întreținerii de plata acesteia.

25. La acest aspect, instanțele de judecată au precizat că starea materială reprezintă situația socio-economică a persoanei (părinte), determinantă pentru întreținerea unei vieți decente pasibile stabilirii în rezultatul identificării tuturor bunurilor imobile și mobile deținute în proprietate, a veniturilor obținute din activități generatoare de profit, precum și a factorilor ce influențează nemijlocit aspectul economic al persoanei (ex.: capacitatea de muncă, studiile etc.). Starea familială definește conjunctura și relațiile persoanei (părintelui) în interiorul comunității umane în care coabitează, întemeiate prin căsătorie sau izvorâtă din rudenie. Cu titlu exemplificativ, se remarcă următoarele aspecte intrinseci, care influențează per ansamblu starea familiei, a cărei listă nu este una exhaustivă, și anume, numărul copiilor și persoanelor aflate la întreținere. Sintagma ”alte circumstanțe importante” stipulată la finalul normei disputate, extinde sfera de aplicare a art.110 din Codul familiei pentru ipotezele nereglementate de lege, însă care se pot ivi în cadrul examinării unor litigii de acest gen, lăsând o marjă de apreciere instanței de judecată, din perspectiva unor factori care nu se încadrează în condițiile reliefate supra (ex.: chestiuni de ordin medical).

26. De dreptul de a solicita modificarea cuantumului pensiei de întreținere pot beneficia, în egală măsură, ambii părinți, în dependență de starea materială și familială a acestora, fiind suficientă în acest sens, întrunirea cel puțin a uneia din aceste ipoteze, însă schimbarea situațiilor specificate nu trebuie să fie formală, ci esențială, sarcina aprecierii respective, aparținând în exclusivitate instanței competente să o examineze.

27. Instanțele de judecată au notat că în acțiune Iordachi Cristina invocă că suma de ***** de lei, achitată de Florea Denis cu titlu de pensie pentru întreținerea fiului minor ***** , este insuficientă ca mărime pentru întreținerea copilului și cu mult sub minimul de existență, în contextul majorării prețurilor și creșterii inflației.

28. Instanțele au reținut că la momentul pronunțării hotărârii primei instanțe, copilul *****, născut la *****, avea vârsta de ***** ani.

29. Totodată, instanțele de judecată au remarcat că potrivit informației Biroului Național de Statistică în semestrul II din anul 2022, minimul de existență în republică pentru copii cu vârsta cuprinsă între 7-17 ani, a constituit 3045,1 lei, din care rezultă că fiecare părinte ar trebui să contribuie la întreținerea unui copil cu vârsta între 7-17 ani cu minim 1522,55 lei. Iar, media anuală pe republică a minimului de existență în anul 2023 pentru copii cu vârsta cuprinsă între 1-17 ani a constituit 3162,2 lei, ceea ce denotă majorarea anuală a cuantumului minimului de existență.

30. Analizând datele statistice privind minimul de existență, instanțele de judecată au rezumat că cuantumul acestuia este în permanentă creștere de la o perioadă la alta și, raportat la speță, fapt ce implică cheltuieli mai mari pentru asigurarea nivelului minim pentru întreținerea copiilor minori, ceea ce constituie circumstanța determinantă pentru modificarea cuantumului pensiei de întreținere în sensul majorării acestuia.

31. În același timp, instanțele au subliniat că datele Biroului Național de Statistica privind minimul de existență a unui copil minor nu constituie în sine o normă imperativă de la care nu se permite derogare, dar urmează a fi apreciată cu titlu de circumstanță importantă de raportare, ca cuantum/nivel minim de la care instanța de judecată pornește la stabilirea cuantumului pensiei de întreținere.

32. Din adeverințele eliberate de executorul judecătoresc ***** se confirmă că Florea Denis achită pensia de întreținere pentru copilul minor ***** în mărime de ***** de lei lunar, care ca mărime este cu mult mai mică decât 1/2 din cuantumul minimului de existență pentru copii cu vârsta cuprinsă între 7-17 ani, cu care ar trebui să contribuie pârâțul/apelant pentru întreținerea fiului *****.

33. Instanțele de judecată au conchis că în situația dată Iordachi Cristina, care de una singură asigură copilului minor ***** cele necesare și acoperă practic toate cheltuielile legate de creșterea, educarea și îngrijirea acestuia, păstrându-i pe cât posibil nivelul de trai decent, o defavorizează material față de pârâțul Florea Denis, fapt ce contravine legii, iar suma achitată de către ultimul, în mărime de ***** din toate veniturile sale, este una disproporționată în raport cu cheltuielile suportate de Iordachi Cristina.

34. În împrejurările constatate, instanța de apel a apreciat ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe privind majorarea cuantumului pensiei de întreținere pentru copilul minor *****, născut la *****, de la ***** lei

la ***** lei, care ar constitui o sumă necesară, rezonabilă și reală ca să asigure pe cât este posibil un trai decent copilului minor.

35. Distinct, instanța de apel a remarcă că Florea Denis este cofondatorul companiei de transport SRL „*****”, deținând *****% din capitalul social al întreprinderii, fapt ce se confirmă prin extrasul din Registrul de stat al unităților de drept (f.d.31).

36. Pe lângă acestea, reprezentantul apelantului Florea Denis a confirmat în ședința instanței de apel că ultimul activează și peste hotare, unde salariile sunt cu mai mari decât în Republica Moldova, astfel că suma dispusă spre încasare de prima instanță în mărime de ***** de lei este rezonabilă.

37. Afară de aceasta ambii părinți, în egală măsură, au obligația de a compensa cheltuielile pentru întreținerea copilului său minor.

38. Cu trimitere la art.98 Codul familiei, instanța de apel a reținut că pensia de întreținere în cuantumul majorat urmează a fi încasată, începând cu data adresării cererii de chemare în judecată și până la majoratul copilului sau până la schimbarea situației materiale a părinților.

39. Totodată, instanța de apel a notat că Iordachi Cristina a suportat cheltuieli pentru asistență juridică în sumă totală de 2900 de lei, potrivit bonurilor de plată seria DAA nr.47040672 din 03.02.23 în sumă de 900 lei, seria GL nr.253326 din 22.03.23 în sumă de 1500 lei, seria GL nr.253337 din 19.05.23 în sumă de 500 lei (f.d.12, 35, 36), cheltuieli apreciate ca fiind reale, necesare și rezonabile. La fel, Iordachi Cristina a suportat cheltuieli pentru eliberarea extrasului din Registrul de Stat, fapt ce se atestă prin bonul de plată seria A nr.00884882493569 din 15.05.23, în mărime de 110 lei (f.d.33).

40. Având în vedere că acțiunea civilă s-a admis parțial, instanța de apel a conchis că prima instanță corect a dispus compensarea cheltuielilor de judecată din contul lui Florea Denis în beneficiul Cristinei Iordachi.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS ȘI SOLICITĂRILE RECURRENTULUI:

41. La 31 mai 2024, Florea Denis, reprezentat de avocatul Bunduchi Vitalie a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 22 februarie 2024 a Curții de Apel Bălți și a hotărârii din 19 mai 2023 a Judecătoriei Soroca, sediul Florești, cu emiterea unei hotărâri noi de modificare a cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor ***** prin micșorarea acesteia de

la ***** de lei la ***** de lei și încasarea din contul său în beneficiul Cristinei Iordachi suma de ***** de lei, lunar, cu titlu de pensie de întreținere a copilului minor ***** , începând cu data depunerii acțiunii până la atingerea majoratului de copilul ***** , precum și compensarea cheltuielilor de judecată, la etapa examinării cererii de recurs.

42. În susținerea recursului Florea Denis, reprezentat de avocatul Bunduchi Vitalie a invocat că decizia instanței de apel este arbitrară, bazată în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

43. Recurentul a invocat că instanța de apel a menționat că în cazul litigiilor de încasare a pensiei de întreținere a copiilor minori urmează să se țină cont de informația Biroului Național de Statistică despre valoarea minimului de existență pentru un copil. Potrivit informației Biroului Național de Statistică în semestrul II din anul 2022, minimul de existență pe țară pentru copiii cu vârsta cuprinsă între 7 – 17 ani, a constituit 3045,1 lei, respectiv fiecare părinte trebuie să contribuie la întreținerea unui copil cu vârsta între 7-17 zi ar trebui să contribuie cu minim 1522,55 de lei. Cu toate acestea, însă, instanța de apel nu a dat apreciere circumstanței date.

44. Obligația de a contribui la întreținerea, creșterea și educația copilului revine ambilor părinți, însă prima instanță a încasat din contul său suma de ***** de lei cu titlu de pensie pentru întreținerea copilului ***** , ceea ce reprezintă 1/2 din media stabilită de Biroul Național de Statistică.

45. Instanțele de judecată nu au ținut cont de faptul că dânsul mai are la întreținere pe copilul minor ***** , născut la ***** , în a doua căsătorie.

46. Instanța de apel a reținut că este cofondatorul companiei de transport SRL „*****”, în care deține *****% din capitalul social potrivit extrasului din Registrul de stat al unităților de drept (f.d.31), însă potrivit răspunsului nr.***** din 16 februarie 2024 a Agenției Servicii Publice, Direcția înregistrare a unităților de drept, dânsul nu a figurat și nu figurează în calitate de administrator și/sau asociat la SRL „*****”. La moment dispune doar de un salariu în mărime de ***** de lei, fiind angajat la ÎI „*****”.

47. Instanța de apel a ignorat probele din dosar, în special certificatul de la locul de muncă, cu aplicarea eronată a normelor de drept material, neaplicând legea care trebuie să fie aplicată și anume prevederile art.75 alin.(1) din Codul familiei în coroborare cu art.110 din Codul familiei.

48. Suma de ***** de lei majorată și încasată de instanțele de judecată ierarhic inferioare din contul său pentru întreținerea copilului

***** ca mărime este peste limita posibilităților sale, nefiind în stare să o achite, devenind o hotărâre neexecutabilă contrar principiului prevăzut la art.6 CEDO privind dreptul la un proces echitabil.

49. În drept, Florea Denis, reprezentat de avocatul Bunduchi Vitalie și-a întemeiat recursul pe prevederile art.432 alin.(1) lit.e) din CPC, potrivit cărora recursul este admis dacă: e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

50. La 26 iulie 2024, Iordachi Cristina, reprezentată de avocatul Lungu Alexandru a depus referință, solicitând respingerea recursului declarat de Florea Denis, cu menținerea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe.

51. Intimata a indicat că datele Biroului Național de Statistică relevă valoarea minimumului de existență pe categorii de populație, și anume la media anuală pentru un copil de vârstă 7-17 ani, însă acest minim este permanent în creștere și aceste date sunt publicate cu o întârziere de mai bine de 6 luni.

52. În perioada martie 2016 – februarie 2023, Florea Denis a achitat numai ***** de lei pensia pentru întreținerea copilului *****, care ca mărime nu corespunde nivelului minim de existență, fiind în dezavantajul copilului pentru asigurarea unui trai decent. Or, media anuală pentru anul 2016 – a constituit 1910 lei, pentru anul 2017 – 2023,7 lei, pentru anul 2018 – 2053, pentru anul 2019 – 2208 lei, pentru anul 2020 – 2260,8 lei, pentru anul 2021 – 2376,3 lei, pentru anul 2022 – 2879,9 lei și pentru anul 2023 – 3142,3 lei.

53. Cheltuielile de întreținere a copilului s-au majorat considerabil pe fondul creșterii prețurilor și a tarifelor, iar părinții sunt obligați în mărime egală să asigure cele necesare pentru copiii săi pentru o bună creștere și dezvoltare.

54. Afară de aceasta, copilul are probele de sănătate, fiind necesară consultarea frecventă a medicului, procurarea medicamentelor etc.

55. Pe lângă acestea, în afară de copilul *****, dânsa mai are la întreținere încă 3 copii cu vârste mai mici și anume, *****, ***** și *****, și îi este dificil să acopere în proporție mai mare deficitul la pensie pentru întreținere fiului mai mare în raport cu recurentul.

56. Recurentul invocă precum că are un salariu de ***** de lei lunar achitat de ÎI „*****”, însă veniturile acestuia în realitate sunt cu mult mai mari din activitățile sale economice a lui personale și ale actualei soții

*****, precum și dânsul mai activează și peste hotarele țării, fapt ce se confirmă prin conversațiile purtate, prin mesaje, cu recurentul.

57. Mai mult ca atât, instanțele de judecată au stabilit că Florea Denis deține *****/% din capitalul social al SRL „*****”, iar soția acestuia ***** este administratorul și fondatorul SRL „*****”, fapt ce rezultă din înscrisurile probatorii anexate la dosar.

58. Pe lângă acestea, la 15 mai 2023, dânsa s-a adresat ÎI „*****” să-i furnizeze informație cu privire la funcția pe care o deține Florea Denis în cadrul acestei întreprinderi și mărimea salariului achitată acestuia pentru luna aprilie-mai 2023, și dacă ***** se află în grad de rudenie cu ***** actuala soție a recurentului, însă nu a primit niciun răspuns.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ:

59. Articolul 434 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă stipulează că:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

60. Prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare de la 01 septembrie 2023.

61. În conformitate cu prevederile art.XI alin.(3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

62. Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

63. În conjunctura enunțată, și având în vedere că, recursul a fost declarat la *31 mai 2024*, adică după intrarea în vigoare a modificărilor operate în Codul de procedură civilă, acesta va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

64. Articolul 432 din Codului de procedură civilă (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023) prevede că:

„(1) Recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; c) a

fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen; d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces; e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor; f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

65. Articolul 433 alin.(1) lit.f) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023) indică că:

„(1) Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care: f) **recursul este vădit neîntemeiat.**

66. Articolul 440 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023) menționează că:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil. (2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI DE RECURS

67. Cu referire la termenul de declarare a recursului, Curtea de Apel Bălți a pronunțat decizia la *22 februarie 2024*, în ședință publică.

68. Din actele cauzei rezultă că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată la *09 aprilie 2024* la adresa electronică a reprezentantului recurentului Florea Denis, avocatul Vitalie Bunduchi, fapt ce rezultă din scrisoarea de expediere a actului judecătoresc anexată la dosar (f.d.132).

69. Astfel, recursul declarat la *31 mai 2024* de către Florea Denis, reprezentat de avocatul Vitalie Bunduchi a fost depus în interiorul termenului legal prevăzut de art.434 CPC.

70. Din analiza prevederilor legale precitate supra, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, urmează să însușească în condițiile Codului de procedură civilă exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

71. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul de procedură civilă dezvoltă nu doar caracterul nedevolativ al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din

perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate.

72. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

73. Se reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art.432 din Codul de procedură civilă, în redacția legii în vigoare la data declarării recursului.

74. Completul de judecată remarcă că articolul 442 alin.(1) din Codul de procedură civilă stabilește că instanța de recurs verifică legalitatea hotărârii atacate doar în limitele invocate în recurs. Această prevedere nu permite instanței de recurs să admită recursul din alte considerente decât cele invocate în recurs.

75. Din analiza recursului declarat de Florea Denis, reprezentat de avocatul Vitalie Bunduchi rezultă că drept temei de declararea a recursului a fost invocat în esență prevederile *art.432 alin.(1) lit.e* din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01.09.2023), potrivit cărora recursul este admis dacă hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

76. Cu referire la invocarea art.432 alin.(1) lit.e) din Codul de procedură civilă, recurentul susține că decizia instanței de apel este arbitrară și bazată pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

77. Curtea Supremă de Justiție menționează că în sensul prevederilor lit.e) art.432 alin.(1) din Codul de procedură civilă, noțiunea de *hotărâre arbitrară ori de apreciere vădit nerezonabilă a probelor* urmează a fi stabilită în coraportul dintre mai multe principii.

78. Pentru a elucida înțelesul textului „*hotărâre arbitrară*” din art.432 alin.(1) lit.e) CPC, Curtea Supremă de Justiție ține cont, inclusiv, de sensul atribuit acestei noțiuni de Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, de exemplu, *în cauza Bochan v. Ucraina (nr. 2), 5 februarie 2015, § 62*, Curtea Europeană a notat că o decizie judecătorească este *arbitrară* dacă, în esență, nu are nicio bază juridică în dreptul intern și nu stabilește nicio legătură între faptele litigiului, legea aplicabilă și rezultatul procedurii. Curtea Europeană consideră că o asemenea decizie reprezintă o „*denegare a dreptății*”. De asemenea, *în cauza Balliktaş Bingöllü v. Turcia, 22 iunie 2021, § 75*, Curtea Europeană a notat că se poate considera că printr-o decizie

judecătorească a fost comisă o „eroare vădită” dacă instanța a comis o eroare de drept sau de fapt pe care nicio instanță rezonabilă nu ar comite-o vreodată și că aceasta este aptă să perturbe caracterul echitabil al procedurii.

79. Totodată, potrivit art.71 alin.(4) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, la interpretarea actului normativ se ține cont de nota de fundamentare, care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ.

80. Nota informativă la Legea nr.246 din 31 iulie 2023 menționează următoarele: „...Utilizarea noțiunii de „hotărâre arbitrară” derivă din practica CtEDO, fiind utilizată pentru a defini situația în care judecătorii nu aduc nici o motivare pentru deciziile/hotărârile luate, sau când acestea sunt bazate pe greșeli evidente de fapt sau de drept comise de judecători. În esență, la categoria hotărârilor arbitrare ar putea fi atribuite și cele pronunțate cu bună știință contrar legii (în contextul art. 307 Cod penal). ...”. Iar, în nota de subsol la textul menționat în paragraful precedent, nota informativă aduce mai multe exemple din jurisprudența CtEDO în care hotărârile au fost considerate arbitrare sau bazate pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor. Nota de subsol menționează următoarele în ceea ce privește cauzele civile: „Exemple de procedură civilă: Respingerea fără o motivare clară a unui recurs într-o cauză civilă și menținerea unei decizii care era în mod clar contrară circumstanțelor cauzei, chiar dacă recurentul indica expres asupra acestei contradicții (*Dulaurans v. France, 2000, § 38*); Refuzul judecătorilor, fără vreun motiv, de a anula ordinul de eliberare din funcție, care era bazat pe un raport de evaluare a performanțelor anulat anterior de aceeași judecători (*Tel v. Turkey, 2017*); Anularea de către instanța de recurs a deciziei instanței de fond (prin care au fost acordate compensații prevăzute de legislația muncii) fără a explica în vreun fel acest lucru și fără a face referire la lege, care prevedea aceste compensații (*Anđelković v. Serbia, 2013; Lazarević v. Bosnia and Herzegovina, 2020*).

81. Din nota informativă menționată rezultă că sintagma „hotărârea arbitrară” urmează a fi definită prin prisma jurisprudenței CtEDO. În jurisprudența sa, CtEDO deseori folosește împreună sintagmele „hotărârea arbitrară” și hotărâre „bazată pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor”, fără a face o distincție clară între ele. Nota informativă menționează totuși că „la categoria hotărârilor arbitrare ar putea fi atribuite și cele pronunțate cu bună știință contrar legii (în contextul art. 307 Cod penal)”. Rezultă că în cazul hotărârii arbitrare, carența principală vizează încălcarea unei norme legale imperative, adică a unei prevederi normative care nu oferă nicio discreție judecătorului. Lipsa discreției poate rezulta din claritatea textului prevederii normative, fie din practica uniformă și clară de aplicare a normei. Această carență nu se poate datora unei simple greșeli, ci trebuie comisă cu bună știință sau ca urmare a unei erori inexplicabile. Suntem în prezența unor asemenea situații atunci când instanța de judecată

adoptă o hotărâre ce contravine unei norme imperative invocate participanții la proces sau de instanța judecătorească ierarhic superioară, fără a explica convingător de ce nu aplică acea normă.

82. Sub acest aspect urmează a fi reținute și constatările Curții Constituționale din Hotărârea nr.2 din 16.01.2025 (pct.149-150), potrivit căreia pentru a elucida înțelesul textelor contestate (inter alia ”hotărâre arbitrară”), destinatarii pot avea în vedere, inclusiv, sensul atribuit acestei noțiuni de Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, de exemplu, în cauza *Bochan v. Ucraina* (nr. 2), 5 februarie 2015, § 62, Curtea Europeană a notat că o decizie judecătorească este arbitrară dacă, în esență, nu are nicio bază juridică în dreptul intern și nu stabilește nicio legătură între faptele litigiului, legea aplicabilă și rezultatul procedurii. Curtea Europeană consideră că o asemenea decizie reprezintă o „denegare a dreptății”. De asemenea, în cauza *Ballıktaş Bingöllü v. Turcia*, 22 iunie 2021, § 75, Curtea Europeană a notat că se poate considera că printr-o decizie judecătorească a fost comisă o „eroare vădită” dacă instanța a comis o eroare de drept sau de fapt pe care nicio instanță rezonabilă nu ar comite-o vreodată și că aceasta este aptă să perturbe caracterul echitabil al procedurii.

83. Din textul recursului nu se constată în mod univoc vreun argument care ar justifica constatarea că decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe ar fi emise contrar normelor imperative aplicabile speței, precum și nici instanța de recurs nu a stabilit din textele hotărârilor contestate, raportate la circumstanțele cauzei.

84. Subsidiar, sintagma „*bazată pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor*” se referă în substanță la aprecierea probatoriului.

85. Pentru admiterea unui recurs în baza acestei sintagme este necesară întrunirea cumulativă a următoarelor condiții: a) hotărârea să se bazeze pe o apreciere eronată a probelor; b) aprecierea să fie vădit nerezonabilă; c) hotărârea contestată se bazează în mod determinant pe această apreciere.

86. Prin urmare, nu orice eroare în aprecierea probelor poate duce la admiterea recursului în temeiul art.432 alin.(1) lit.e) din Codul de procedură civilă, adică să fie evidentă pentru un profesionist și să nu poată fi explicată rațional. De asemenea, această eroare trebuie să fie determinantă pentru soluția din hotărârea contestată. Îi revine recurentului obligația să convingă instanța de recurs că aceste elemente sunt întrunite.

87. În speță, recurentul Florea Denis, reprezentat de avocatul Vitalie Bunduchi a indicat drept temei a recursului faptul că instanțele inferioare ar fi apreciat în mod vădit nerezonabil mărimea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor ***** în raport cu salariul său și datelor Biroului Național de Statistică.

88. La caz, Completul de judecată nu a stabilit că probele au fost apreciate arbitrar sau irațional de către instanțele de judecată ierarhic inferioare. Prin urmare, acest temei de recurs este vădit neîntemeiat.

89. Completul nu exclude că o hotărâre judecătorească poate fi atât „arbitrară”, cât și „bazată pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor”, însă fiecare din cele două sintagme urmează a fi invocate și bine argumentate separat.

90. De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele ierarhic inferioare. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

91. Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de Florea Denis, reprezentat de avocatul Vitalie Bunduchi este unul vădit neîntemeiat. Or, recursul respectiv conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse anterior care au fost analizate și apreciate corespunzător de instanța de apel.

92. La caz, lipsește aparența unei încălcări a dreptului recurentului Florea Denis la un proces echitabil garantat de art.6§1 CEDO.

93. De fapt, motivele recursului se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de Curtea de Apel Bălți și nu relevă interpretarea contrară a legii, aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, fapt ce nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, soluția emisă de instanțele de judecată ierarhic inferioare a fost bazată pe probele administrate la dosar și ținând cont în primul rând de interesul superior al copilului *****, și având în vedere că ambii părinți în măsură egală trebuie să contribuie la un trai decent pentru copil pentru o bună creștere și dezvoltare al acestuia.

94. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Florea Denis conține în esență obiecții de fapt și de drept similare expuse anterior în cererea de apel care au fost analizate de către Curtea de Apel Bălți, fiind apreciate pe o cercetare multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

95. Completul de judecată remarcă că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului. Or, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Bălți și o minimă argumentare a criticii în fapt și în

drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către instanța de apel, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

96. La fel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

97. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [*Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230*]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (*Luordo împotriva Italiei, pct. 85*). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (*Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45*).

98. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (*Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, 11p.141, §39*). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (*a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A*).

99. Din considerentele redată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de Florea Denis, reprezentat de avocatul Bunduchi Vitalie este vădit neîntemeiat și urmează a fi considerat inadmisibil.

100. În conformitate cu art.433 alin.(1) lit.f) din Codul de procedură civilă, art.440 alin.(1), (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Consideră inadmisibil recursul declarat de Florea Denis, reprezentat de avocatul Vitalie Bunduchi.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Gheorghe Stratulat